

Svet
Evropske unije

Bruselj, 24. maj 2019
(OR. en)

9566/19

Medinstitucionalni zadevi:
2018/0203(COD)
2018/0204(COD)

JUSTCIV 128
EJUSTICE 84
COMER 76
CODEC 1130

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	9460/19
Št. dok. Kom.:	9622/18, 9620/18
Zadeva:	Digitalizacija na področju pravosodnega sodelovanja Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah („vročanje pisanj“) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah – orientacijska razprava

I. UVOD

1. Komisija je navedena predloga revizij¹ sprejela 31. maja 2018 ter ju predložila Svetu in Parlamentu. Njuna pravna podlaga je člen 81 (pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah) Pogodbe o delovanju Evropske unije, zanju pa se uporablja redni zakonodajni postopek. Obema predlogoma je priložena ocena učinka².
2. Uredba (ES) št. 1393/2007 o vročanju pisanj je vzpostavila hiter, varen in standardiziran postopek pošiljanja pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah med sodišči in drugimi stranmi v različnih državah članicah. Eden od glavnih ciljev predloga za revizijo uredbe o vročanju pisanj je mehanizme sodelovanja in potek pošiljanja iz veljavne uredbe prilagoditi tehničnemu razvoju zaradi digitalizacije. S tem naj bi s spodbujanjem varnega in hitrejšega elektronskega pošiljanja in vročanja pisanj povečali učinkovitost vročanja pisanj.

¹ Dok. 9620/18; dok. 9622/18.

² Dok. 9620/18 ADD1 + ADD2; dok. 9622/18 ADD1 + ADD2.

3. Tudi Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah je eden od pomembnih instrumentov za evropsko pravosodno sodelovanje. Namen tega instrumenta je zagotoviti okvir za čezmejno pravosodno pomoč med državami članicami v civilnih in gospodarskih zadevah z omogočanjem čezmejnega zbiranja dokazov. Cilj predloga za revizijo uredbe o pridobivanju dokazov je na ravni EU vzpostaviti sistem za neposredno, varno in hitro posredovanje zaprosil za pridobivanje in izvrševanje dokazov, pri čemer naj bi izkoristili prednosti digitalizacije.
4. Ključni skupni cilj obeh predlogov za revizijo je torej poleg več drugih izboljšav³ zagotoviti posodobitev, zlasti z digitalizacijo in uporabo tehnologije IT, čezmejnih izmenjav med sodišči, organi in agencijami v zvezi s pridobivanjem dokazov in vročanjem pisanj, ob tem pa okrepiti procesna jamstva. Komisija v predlogih predlaga, da bi v ta namen vzpostavili obvezen elektronski decentralizirani sistem IT, pri čemer se upoštevajo načela, opredeljena v strategiji o evropskem e-pravosodju 2014–2018, ki jo je Svet sprejel decembra 2013⁴.

³ Med drugim spodbujanje uporabe neposrednega pridobivanja dokazov prek videokonference, kar je prav tako povezano z digitalizacijo.

⁴ Objavljena 21. decembra 2013 v Uradnem listu (2013/C 376/06).

5. Evropski parlament je 13. februarja 2019 s 563 glasovi za, 27 proti in 9 vzdržanimi glasovi sprejel stališče v prvi obravnavi glede predloga o vročanju pisanj skupaj s 64 spremembami predloga Komisije ter s 554 glasovi za, 26 proti in 9 vzdržanimi glasovi stališče v prvi obravnavi glede predloga o pridobivanju dokazov skupaj s 37 spremembami predloga Komisije. EP je v svojih stališčih izrazil mnenje, da bi bilo treba digitalizacijo pravosodnega sodelovanja v okviru obeh predlogov izvesti z decentraliziranim sistemom IT, ki bo vključeval nacionalne sisteme IT, povezane s komunikacijsko infrastrukturo, ki bo omogočala varno in zanesljivo čezmejno izmenjavo informacij med nacionalnimi sistemi IT v realnem času. Tak decentralizirani sistem IT bi moral temeljiti na sistemu e-CODEX⁵, upravljati pa bi ga morala agencija eu-LISA⁶.
6. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje⁷ o teh predlogih sprejel 17. oktobra 2018. EESO je menil, da sta predloga v skladu s strategijo za digitalni trg, kar zadeva e-upravo, zlasti glede dejstva, da bo treba izvesti ukrepe za posodobitev javne uprave in uresničitev čezmejne interoperabilnosti.
7. V skladu s členom 3 Protokola (št. 21) k Pogodbama o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice se je Irska odločila, da bo sodelovala pri obeh predlogih, medtem ko se je Združeno kraljestvo odločilo, da bo sodelovalo pri predlogu o vročanju pisanj. Združeno kraljestvo ni izkoristilo možnosti iz člena 3 Protokola (št. 21), da bi sodelovalo pri sprejetju in uporabi predloga o pridobivanju dokazov. V skladu s Protokolom (št. 22) k Pogodbama o stališču Danske Danska ne sodeluje pri sprejetju predlaganih ukrepov.

⁵ Obveščanje v okviru e-pravosodja prek spletne izmenjave podatkov.

⁶ Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice.

⁷ Dok. 14013/18.

II. DIGITALIZACIJA PRAVOSODNEGA SODELOVANJA

a) Predloga Komisije

8. Komisija predlaga, da bi bilo treba obvezno dati na razpolago in (razen v izjemnih okoliščinah) uporabljati decentralizirani sistem IT v okviru obeh predlogov za revizijo. To utemeljuje z dveh vidikov, in sicer bi po eni strani obvezna uporaba pomenila dodano vrednost zaradi hitrejšega pošiljanja zaprosil in pocenitve čezmejnih postopkov (čeprav bi na začetku nastali stroški zaradi vzpostavitve nacionalnih sistemov), po drugi strani pa bi se v okviru decentraliziranega pristopa spoštovali obstoječi nacionalni sistemi IT, pri čemer bi bil učinek na nacionalne rešitve IT omejen, zagotovili pa bi tudi možnosti tesnejšega tehničnega povezovanja. Komisija v predlogih ni izrecno navedla imena posebne programske rešitve in je tehnično specifikacijo prepustila izvedbenim aktom. Ne glede na to pa je v ocenah učinka, ki ju je Komisija priložila predlogoma, e-CODEX omenjen kot najprimernejši sistem IT, ki je tudi edini že na razpolago. Če bi želeli razviti še en decentralizirani sistem, bi to pomenilo, da bi se morali ponovno ukvarjati z istimi izzivi, ki so že bili obravnavani pri razvoju e-Codexa.

b) Trenutno stanje v Svetu

9. Delovna skupina za civilnopravne zadeve (vročanje pisanj/pridobivanje dokazov) je redno obravnavala oba predloga za revizijo, odkar ju je leta 2018 prejela od Komisije. Med pogajanji na tehnični ravni je bila digitalizacija ena od glavnih tem razprave.

10. Medtem ko očitno obstaja zelo široko strinjanje, da je treba posodobiti pravosodno sodelovanje na ravni EU v skladu s splošnimi načeli iz strategije o evropskem e-pravosodju 2014–2018, ki jo je Svet sprejel decembra 2013⁸, pa so razprave v Svetu pokazale nekatera razhajajoča se mnenja v zvezi z naslednjimi vidiki:
- i) obvezna oziroma neobvezna uporaba sistema IT;
 - ii) centraliziran oziroma decentraliziran sistem IT;
 - iii) uporaba obstoječe rešitve IT oziroma vzpostavitev nove;
 - iv) stroški, povezani z vzpostavitvijo in uporabo sistema IT.
11. Glede obveznosti oziroma neobveznosti razpoložljivosti in uporabe sistema IT se stališča delegacij razhajajo. Neobvezen pristop se je zagovarjal s stališča zagotovitve potrebne prožnosti za države članice, ki bi jim omogočila, da pravosodje v lastnem ritmu prilagodijo digitalizaciji in jo razvijajo. Vseeno pa uporaba sistema IT za namen izmenjave z drugimi državami članicami pri vročanju pisanj in pridobivanju dokazov ne bi predpostavljala splošne digitalizacije pravosodja na nacionalni ravni. Poleg tega prostovoljna uporaba morda ne bi zagotovila zadostnega vzvoda in pobud za hitrejšo posodobitev čezmejnega pravosodnega sodelovanja. Medtem ko je elektronska komunikacija v drugih okvirih že mogoča (na primer pri postopku za evropski plačilni nalog), pa so izkušnje pokazale, da se ta medij prostovoljno le redko uporablja. Z obveznim pristopom bi premagali odpor do uporabe digitalnih rešitev v čezmejnih postopkih. Nekatere delegacije so zagovarjale zamisel, da bi se v zvezi s predlogoma za revizijo uporabil različen pristop, na primer ob upoštevanju, da bi bila obvezna uporaba sistema IT lahko utemeljena za vročanje pisanj, ne pa nujno tudi za pridobivanje dokazov. Vendar pa takšen različen pristop še ni bil analiziran z vidika njegove utemeljenosti in posledic za druge vidike predlogov za revizijo.

⁸ Objavljena 21. decembra 2013 v Uradnem listu (2013/C 376/06).

12. V zvezi z uporabo centraliziranega ali decentraliziranega sistema IT se zdi, da je večina delegacij za decentraliziran sistem. Kot je bilo že omenjeno, bi takšen decentraliziran pristop spoštoval obstoječe nacionalne sisteme IT in omejil učinek na nacionalne rešitve IT, ker bi omogočil gladko povezavo s takšnimi sistemi. Po drugi strani bi to pomenilo nekoliko višje stroške za države članice. Delegacije, ki so zagovarjale centraliziran pristop, so dejansko poudarjale, da bi bila prednost takšnega pristopa predvsem v tem, da bi se stroški krili iz proračuna EU in ne iz nacionalnih proračunov.
13. Tudi v zvezi z uporabo obstoječe rešitve IT oziroma vzpostavitvijo nove se mnenja delegacij razhajajo. Ena od obstoječih rešitev je e-CODEX, tj. sistem, ki ga je ob finančni podpori EU skoraj deset let razvijal konzorcij držav članic. E-CODEX se trenutno uporablja: kot sistem povezovanja poslovnih registrov (BRIS)⁹; za medsebojno povezavo nacionalnih registrov insolventnosti¹⁰; kot digitalni sistem za izmenjavo e-dokazov¹¹. Ne glede na to pa glede na primere uporabe, ki temeljijo na prostovoljnem sodelovanju, vse države članice še niso uvedle e-Codexa in ga tudi še ne uporabljajo. Glede na to je med razpravami v delovni skupini Komisija menila, da bi lahko za države članice, v katerih trenutno še ni sistemov IT, ki bi podpirali elektronske postopke, razmislila o razvoju referenčne izvedbene rešitve za zaledni sistem na nacionalni ravni, pod pogojem, da bi delegacije dovolj odločno in široko podprle obvezno elektronsko komunikacijo. Vsi sistemi bi morali biti tehnično interoperabilni in bi morali izpolnjevati enake tehnične specifikacije (protokoli, standardi, sheme XML in potek).

⁹ Vzpostavljen z Direktivo (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb.

¹⁰ Vzpostavljena z Uredbo (EU) 2015/848 o postopkih v primeru insolventnosti.

¹¹ Vzpostavljen s sklepi Sveta iz leta 2018 o spodbujanju vzajemnega priznavanja s krepitvijo medsebojnega zaupanja.

14. Komisija je v zvezi s stroški, povezanimi z vzpostavitvijo in uporabo sistema IT, navedla okvirno oceno stroškov v višini 15 000 EUR za namestitve e-Codexa na nacionalni ravni ter okoli 20 000 do 50 000 EUR za razvoj centralnega nacionalnega zalednega sistema. Treba je omeniti, da je v okviru trenutnega večletnega finančnega okvira Komisija namenila sredstva za digitalizacijo dostopa do pravosodja in pravosodno sodelovanje v okviru programa Pravosodje in Instrumenta za povezovanje Evrope. Ne glede na to pa so nekatere države članice izvedle lastno oceno stroškov in prišle do začetne ugotovitve, da bi bili ti stroški višji od ocen Komisije. Zdi se, da bi bila potrebna dodatna analiza stroškov, da bi nekaterim delegacijam omogočili boljše razumevanje učinkov predlogov za revizije za njihove nacionalne sisteme.

III. ORIENTACIJSKA RAZPRAVA

15. Glede na razprave na ravni delovne skupine bodo morebitni kompromisi glede vidikov, povezanih z digitalizacijo iz obeh predlogov, odvisni od njihovega nadaljnjega razvoja. O ohranitvi obvezne uporabe sistema IT bi lahko razmislili, če bi to bilo umeščeno v okvir daljšega prehodnega obdobja, da bi ta uporaba postala obvezna, in če bi se uporabile izjeme (ki jih je treba še določiti), s čimer bi se omogočilo tradicionalno vročanje pisanj na papirju in pridobivanje dokazov. To bi bilo treba storiti v povezavi z nadaljnjo opredelitvijo stroškov, ki bi jih imele države članice. Lahko bi razmislili tudi o neobvezni uporabi sistema IT, vendar pa bi jo morali oceniti z vidika dodane vrednosti revizije obeh uredb in njenih praktičnih posledic, ob upoštevanju vprašanj, navedenih v odstavkih 11 in 13.

16. Predsedstvo meni, da je za nadaljnji napredek pri teh dveh zadevah potrebna razprava na ravni ministrov glede vidikov digitalizacije, saj imajo ti pomembno vlogo v predlogih. Pomembno je upoštevati, da se je število čezmejnih primerov povečalo in bo še raslo glede na vse večji obseg čezmejnih transakcij in povečano število zakonodajnih instrumentov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah. Glede na to bi z uporabo sodobnih tehnologij lahko prispevali k zagotavljanju hitrejših in cenejših čezmejnih postopkov.
17. Rezultati te razprave, ki temeljijo na načelu, da *ni nič dogovorjeno, dokler ni vse dogovorjeno*, bi morali usmerjati nadaljnje delo v zvezi s predlogoma.
18. Predsedstvo ob upoštevanju navedenega in ob razumevanju, da je potrebna nadaljnja analiza glede ocene stroškov, poziva Svet, naj pripravi politično razpravo o naslednjih vprašanjih:
- a) Ali bi morala digitalizacija pravosodnega sodelovanja v okviru vročanja pisanj/pridobivanja dokumentov temeljiti na varnem decentraliziranem informacijskem sistemu, ki bi vključeval medsebojno povezane nacionalne informacijske sisteme?
 - b) Ali bi morala biti uvedba in uporaba takega informacijskega sistema obvezna za države članice, in sicer ob določitvi daljšega prehodnega obdobja in pod pogojem, da Komisija zagotovi ali referenčno rešitev za izvedbo zalednega sistema? Če bi morala biti uporaba obvezna, v kakšnem obsegu in pod kakšnimi pogoji bi bilo treba dovoliti druga komunikacijska sredstva?
 - c) Ali bi morali pri uporabi decentraliziranega sistema IT kot programsko rešitev izbrati e-CODEX?